

LIVELLO A

Summarium

Narratur de Astyagis nepote, Cyro*, qui occidendus erat propter avi somnium. Is autem traditus est pastori ut eum exponeret. Tamen pastor puerum servavit eumque pro filio suo aluit.

*De Cyri ortu et expositione***

Astyages, Medorum rex, per somnium vidit a filia sua vitem enatam, cuius palmitē omnis Asia obumbraretur. *Consulti somniorum interpretes* responderunt somnium nuntiare ex eadem filia nepotem nasciturum esse, regnumque Astyagis nepotem usurpaturum esse. Hoc responso exterritus, rex filiam suam Cambysi, mediocri viro, in matrimonium tradidit, ne nepos nobilis fieret. Sed ne hoc quidem modo somnii metum deposuit: gravidam ad se filiam arcessit, **ut** sub avi oculis partus necaretur. *Natus infans datur occidendus Harpago*, regis ministro. Harpago autem *pastori regii pecoris puerum exponendum tradit*. Forte eodem tempore et ipsi pastori natus filius erat. Eius igitur uxor, *audita regii infantis expositione, summis precibus rogat sibi perferri ostendique puerum*. **Cuius** precibus fatigatus, pastor, reversus in silvam, *invenit iuxta infantem canem feminam parvulo ubera praebentem et a feris alitibusque defendentem*. *Motus et ipse misericordiā*, quā motam etiam canem viderat, *puerum defert ad stabula, eādem cane anxie prosequente*. **Ubi** in manum mulier puerum accepit, puer veluti ad notam ei adlusit; tantusque in infante vigor et dulcis risus apparuit, ut pastorem ultro rogaret uxor ut suum partum pro illo exponeret permitteretque sibi puerum nutrire. Atque ita, permutatā sorte parvulorum, hic pro filio pastoris educatur, ille pro nepote regis exponitur.

alitibusque = avibusque

adlusit = risit

---

*Cyrus est rex Persarum et imperii Persiani conditor; is Medos vicit et eorum potestatem accepit; suo imperio Lydiam, Mesopotamiam, Syriam et Palaestinam iunxit. Unus ex eius progenie, Darius, cum Graecis pugnavit sed apud Marathona profligatus est.

** Verba non usitata post textum explicantur et hoc modo in textu ipso signantur: verbum.

1. Si propone una parafrasi del brano: completala inserendo al posto giusto 13 parole scelte fra quelle elencate dopo il testo (indica il numero nello spazio bianco):

Astyages, Medorum rex, per somnium vidit suam filiam vitem _____, quae omnem Asiam _____. Ergo consuluit _____ qui dixerunt nepotem ex filia _____ potentem futurum esse et ei _____ subtracturum esse. Hoc responso territus, filiam suam Cambysi, mediocri viro, in matrimonium tradidit, ne ea nepotem _____ gigneret. Tamen, cum filia paritura esset, ad _____ eam arcessit, ut nepos mox _____. Harpagus, regis minister, cepit puerum qui necandus erat, tamen _____ non necavit sed exposuit. Pastor, cui eodem tempore filius natus erat, eum _____ et de eo cum uxore locutus est. Uxor videre puerum cupivit et pastor, ab _____ precibus fatigatus, in silvam revertit, invenit canem feminam, quae _____ ubera praebebat, et motus est misericordiā. Puerum ad uxorem tradidit et ea rogavit _____ eum alere posset pro suo nato. Ergo regis nepos pro filio pastoris altus est.

1.Parere	6.Filius	11.Nobilem	16.Praebeat
2.Se	7.Regnum	12.Obscurabat	17.Fit
3.Eum	8.Occideretur	13.Ut	18.Ne
4.Vates	9.Quem	14.Natum	19.Puero
5.Cepit	10.Eius	15.Occideret	20.Nobilis

2. Leggi le seguenti affermazioni riferite al testo e barra la risposta esatta: vero o falso

1. Astyages vidit in somnio filiam suam vitem parientem	V	F
2. Astyages consulit vates qui somnium interpretentur	V	F
3. Nasciturus Astyagem necaturus est	V	F
4. Astyages non vult filiam in matrimonium tradere	V	F
5. Cambyses, vir nobilis, eius filiam in matrimonium ducit	V	F
6. Cyrus gignitur a Cambyse et Astyagis filiā	V	F
7. Harpagus vult Cyrum servare, quamquam rex iussit puerum occidi	V	F
8. Pastor regii pecoris exponit Cyrum	V	F
9. Pastoris uxor vult puerum alere, quia filios non habet	V	F
10. Pastor, timens ne ferae puerum lanient, in silvam revertit	V	F
11. Canis feminā puerum alit et ab avibus defendit, priusquam pastor puerum domum ferat	V	F
12. Pastoris uxor infantis vigore et dulci risu capitur	V	F
13. Cyrus a pastore et eius uxore educatur	V	F

3. Scegli la risposta esatta fra quelle proposte:

Quis est Cambyses?

- a. Cambyses est Astyagis filius
- b. Cambyses est Astyagis gener
- c. Est vir nobilis, qui Astyagis filiam in matrimonium ducit
- d. Est vir mediocris qui Astyagis filiam in matrimonium ducere non cupit

Cur Astyages Cyrum necare vult?

- a. Quia per somnium eum potentem videt
- b. Quia Cyrus patrem necat et avi regnum vult
- c. Quia somniorum interpretes eius magnitudinem praedicunt
- d. Quia filiam suam punire vult

Cur Harpagus puerum pastori tradit?

- a. Quia vult pastorem eum exponere
- b. Quia vult pastorem eum necare
- c. Quia non vult feras eum laniare
- d. Quia vult pastorem eum alere

Cur pastor in silvam revertit?

- a. Quia Harpagus ex eo petit ut puerum servet
- b. Quia eius uxor ex eo petit ut ei puerum ferat
- c. Quia canem feminam videt et timet ne ea puerum occidat
- d. Quia videt canem feminam pueri ubera praebentem et commovetur

4. Scegli la risposta esatta fra quelle proposte:

r. 5: **ut** introduce:

- a. una finale
- b. una completiva volitiva
- c. una comparativa
- d. una completiva dopo uno dei *verba timendi*

r. 8: **sibi** è:

- a. pronome riflessivo terza persona plurale dativo
- b. pronome riflessivo terza persona singolare dativo
- c. pronome riflessivo terza persona plurale ablativo
- d. pronome riflessivo terza persona singolare ablativo

r. 9: **cuius** è:

- a. pronome relativo che introduce una relativa propria
- b. pronome relativo che introduce una relativa circostanziale
- c. pronome indefinito
- d. nesso relativo

r.11: **ubi** è:

- a. avverbio interrogativo
- b. avverbio indefinito
- c. avverbio relativo con connotazione temporale
- d. avverbio relativo con connotazione locale

5. Trasforma le seguenti proposizioni secondo quanto suggerito:

r. 2: *Consulti somniorum interpretes*

Somniorum interpretes qui _____

r. 6: *Natus infans datur occidendus Harpago*

Natus infans datur Harpago ut eum _____

r. 6-7: *Pastori regii pecoris puerum exponendum tradit*

Pastori regii pecoris puerum tradit, quia vult eum puerum _____

r. 8: *Audita regii infantis expositione*

Cum regii infantis expositio _____

r. 8: *Summis precibus rogat sibi perferri puerum*

Summis precibus rogat ut sibi puer _____

r. 9-10: *Invenit iuxta infantem canem feminam parvulo ubera praebentem*

Invenit iuxta infantem canem feminam dum parvulo ubera _____

r. 10: *Motus et ipse misericordiā*

Quia et ipse misericordiā _____

r. 11: *Puerum defert ad stabula, eadem cane anxie prosequente*

Puerum defert ad stabula cum eadem canis anxie _____

6. Inserisci le parole mancanti, flettendole in modo adeguato nel seguente brano, tratto dal prosieguo di quello analizzato:

Puer deinde cum imperiosus inter pastores fuisset, Cyri nomen _____. Mox rex inter ludentes sorte delectus, cum per lasciviam contumaces flagellis cecidisset, a _____ puerorum querela regi delata, indignantibus a servo regio ingenuos _____ servilibus verberibus adfectos. Ille, accessit _____ et interrogato, cum respondisset, nihil mutato vultu, se fecisse ut regem, admiratus constantiam in _____ somnii responsique revocatur. Atque ita cum et vultus similitudo et expositionis tempora et pastoris confessio convenirent, nepotem _____. Ceterum Harpago, amico suo, infestus in _____ servati nepotis, filium eius _____ epulandumque patri tradidit.